

Cauza C-561/07

Comisia Comunităților Europene împotriva Republicii Italiene

„Neîndeplinirea obligațiilor de către un stat membru — Directiva 2001/23/CE — Transfer de întreprindere — Menținerea drepturilor lucrătorilor — Legislație națională care prevede neaplicarea în cazul transferurilor de întreprinderi în «stare de criză»”

Hotărârea Curții (Camera a doua) din 11 iunie 2009 I - 4963

Sumarul hotărârii

1. *Politica socială — Aproximarea legislațiilor — Transferuri de întreprinderi — Menținerea drepturilor lucrătorilor — Directiva 2001/23*
[Directiva 2001/23 a Consiliului, art. 3 alin. (1), (3) și (4)]
2. *Politica socială — Aproximarea legislațiilor — Transferuri de întreprinderi — Menținerea drepturilor lucrătorilor — Directiva 2001/23*
[Directiva 2001/23 a Consiliului, art. 4 alin. (1)]
3. *Politica socială — Aproximarea legislațiilor — Transferuri de întreprinderi — Menținerea drepturilor lucrătorilor — Directiva 2001/23*
[Directiva 2001/23 a Consiliului, art. 5 alin. (2) lit. (a)]

4. *Politica socială — Apropierea legislațiilor — Transferuri de întreprinderi — Menținerea drepturilor lucrătorilor — Directiva 2001/23*
 [Directiva 2001/23 a Consiliului, art. 3 alin. (3), art. 4 și art. 5 alin. (3)]

1. Articolul 3 alineatul (4) din Directiva 2001/23 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități prevede o excepție de la aplicarea alineatelor (1) și (3) ale aceluiași articol 3, care impun cesionarului să mențină drepturile și obligațiile care rezultă pentru cedent din contractul de muncă sau din raportul de muncă, precum și condițiile de muncă convenite printr-o convenție colectivă până la data rezilierii sau a expirării convenției colective sau a intrării în vigoare sau a aplicării unei alte convenții colective, pentru o perioadă minimă de un an.

Această excepție privește drepturile lucrătorilor la prestații pentru limită de vârstă, de invaliditate sau de urmaș, în cadrul unor sisteme suplimentare de pensii ale unor organizații profesionale sau confederative existente în afara sistemelor obligatorii de securitate socială. De asemenea, ținând seama de obiectivul general de protecție a drepturilor lucrătorilor în caz de transfer al întreprinderii urmărit de directiva menționată, această excepție este de strictă interpretare. Rezultă că numai prestațiile acordate în afara sistemelor obligatorii de

securitate socială care sunt limitativ enumerate la articolul 3 alineatul (4) litera (a) din Directiva 2001/23 pot fi sustrate de la obligația de transfer al drepturilor lucrătorilor.

În plus, în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) litera (b) din Directiva 2001/23, chiar și atunci când statele membre aplică această excepție, acestea trebuie să adopte măsurile necesare pentru a proteja interesele lucrătorilor cu privire la drepturile dobândite sau în curs de a fi dobândite de a primi prestații pentru limită de vârstă, inclusiv prestațiile de urmaș, în cadrul sistemelor suplimentare prevăzute la litera (a) a aceleiași dispoziții.

(a se vedea punctele 29-32)

2. Faptul că o întreprindere este declarată în situație de criză în sensul reglementării naționale nu poate implica în mod necesar și sistematic schimbări în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în sensul articolului 4 alineatul (1) din Directiva 2001/23 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea dreptu-

rilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități. În plus, motivele care justifică concedierea nu se pot aplica, în conformitate cu dispozițiile naționale, decât în cazuri specifice de criză a unei întreprinderi. Prin urmare, procedura de constatare a stării de criză a unei întreprinderi nu poate în mod necesar și sistematic să constituie un motiv economic, tehnic sau organizatoric și care implică schimbări în ceea ce privește ocuparea forței de muncă în sensul articolului 4 alineatul (1) din directiva menționată.

(a se vedea punctul 36)

3. Articolul 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/23 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități permite statelor membre, în anumite condiții, să nu aplice anumite garanții prevăzute la articolele 3 și 4 din directiva menționată unui transfer de întreprindere atât timp cât a fost instituită o procedură de insolabilitate și aceasta se desfășoară sub supravegherea unei autorități publice competente.

Or, Curtea a considerat, în cadrul unei proceduri preliminare având ca obiect aspectul dacă Directiva 77/187 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrăto-

rilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități, care preceda Directiva 2001/23, era aplicabilă transferului unei întreprinderi care face obiectul procedurii de constatare a stării de criză, astfel cum este prevăzută de reglementarea națională, că procedura menționată urmărește să favorizeze menținerea activității sale în vederea unei reluări ulterioare, nu cuprinde un control judiciar și nici o măsură de administrare a patrimoniului întreprinderii și nu prevede nicio suspendare a plății. În plus, autoritatea națională competentă se limitează la a declara starea de criză a unei întreprinderi și această constatare permite întreprinderii respective să beneficieze temporar de preluarea de către casa de alocații de șomaj extraordinar a remunerării tuturor sau a unei părți a salariilor acestora.

Având în vedere aceste elemente, rezultă că procedura de constatare a stării de criză a unei întreprinderi nu poate fi considerată ca urmărind o finalitate asemănătoare celei urmărite în cadrul unei proceduri de insolabilitate precum cea prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/23, nici ca aflându-se sub supravegherea unei autorități publice competente, astfel cum este aceasta prevăzută la același articol. În consecință, condițiile de aplicare a dispoziției menționate lipsesc în procedura de constatare a stării de criză.

(a se vedea punctele 38-40)

4. Articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2001/23 privind apropierea legislației statelor membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități abilitază statele membre să prevadă posibilitatea schimbării condițiilor de muncă astfel încât să se garanteze locurile de muncă, asigurând supraviețuirea întreprinderii, fără a priva totuși lucrătorii de drepturile care le sunt garantate prin articolele 3 și 4 din Directiva 2001/23. Schimbarea condițiilor de muncă în temeiul articolului 5 alineatul (3) din Directiva 2001/23 nu poate constitui o derogare specifică de la garanția prevăzută la articolul 3 alineatul (3) din directiva menționată, care asigură menținerea condițiilor de muncă convenite printr-o convenție colectivă pentru o perioadă minimă de un an

după transfer. Astfel, întrucât normele Directivei 2001/23 trebuie considerate ca fiind imperative în sensul că nu este permis să se deroge de la acestea într-un sens defavorabil lucrătorilor, drepturile și obligațiile cedentului care decurg dintr-o convenție colectivă existentă la data transferului sunt transmise de plin drept cesionarului prin simplul fapt al transferului. Rezultă că schimbarea condițiilor de muncă autorizată prin articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2001/23 presupune că transferul drepturilor lucrătorilor către cesionar a avut deja loc.

(a se vedea punctele 44 și 46)